

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*, s. 398.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g01-shoot-d1e114383/facsimile.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

maende ikke er en vanskelig Sag, altsed frijere sig fra sin Staatsborgerligt!

S. Saven: Det er alle for bievon pitted her i Salen, at Staatsborgerne med Hensyn til den militaire Tjeneste forhen vare bestemte i to Classer, nemlig de Bærnepligtige og de Bærnefrie, og, at de for Fremtiden ogsaa vilde blive bestemte i to Classer, nemlig de Rige og de fattige. Den fattige skulde for Fremtiden være om Landet, den Rige skulde kunne hvide sig fri. Skal Righed tilvebringes, saa kan den ikke tilvebringes paa denne Maade. Det er ogsaa bievon bemærket her, at kun Bærnepligtige for at glæmme Righedstjenesten har bevirket den Misforståelse hos Bærnepligtige, som hertil har fundet Sted; thi selve Bærnepligtigheds Udførelse ligger i sig selv en Ingenting paa Bærnepligtige, men at den kunde afgive Anledning til egentlig grundede Klager. Skal Righed tilvebringes, saa kan jeg ikke se, at dette kan ske paa anden Maade, end derved, at den fattige faaer ligesaa god Lykke til at stille sig som den Rige. Dette kan ske paa 2 Maader, enten ved Lovstrafning eller ved Stilling. Ved Lovstrafning, forsaavidt det tillodes Enhver, ser denne ikke, at angive, om han var istand til at udrede en vis Sum, saasom f. Ex. 200 Rbd., ser at blive fri. Guld der nu var saa mange, der vare istand til at udrede 200 Rbd., at nogle af dem som med blandt det ubestyringspligtige Mandfolk i Districterne, saa maatte disse da træffe Ved, og de traadte saaledes i Classen med dem, der ikke vare istand til at hvide sig fri. De Sommer, der saaledes vare udrede af dem, der ved Lovstrafning blev frie, disse Sommer skulde da overføres til det udrede Mandfolk, og naar da Stillingen tilfødes, saa vilde disse have erholdt en saa stor Sum, at det neppe kunde lide Andet for sig eller, om Nogen maatte fortræffe dette, beholde Beløbet og selv gjøre Tjeneste. Men kunde ogsaa efter 5 27 stilles en ny 5, som tilfødes en Sum af 200 eller 300 Rbd. foruden deres egen Bærnepligtige, og denne Sum, der en Gang for alle, kunde være reglementerede Ven, som saaledes blev tilbedt de Udrede eller Stillefortrædte, kunde da udrede af Formue eller Gælden, saaledes at den mere Formue kom til at bidrage mere til Landets Forjaer end den mindre Formue. Saaledes lode Forholdene i Fremtid sig være ligelig, og det paa en mere tilfredsstillende Maade end isig Udskift. I Rigsdagen antager jeg derimod, at enhver Lovstrafning eller Stilling maatte sættes derved, men at Enhver efter sin Alder da kunde træde til, saaledes at man ikke behøvede at lade Klasseserne træffe Ved. Man kunde nemlig have disse afsatte over det tjenstlige Mandfolk for en længere Barraffe, hvorefter man kunde se, hvormange der var i enhver Altersklasse, og man kunde da se, at alle de, som f. Ex. vare fødte den 1ste Juni det og det Maat skulde møde til en bestemt Tid.

Jeg havde troet, at et andet Medlem her i Salen herom havde villet stille et Forslag, hvorefter jeg havde fundet staae mig; men da dette ikke er slet, kan jeg ikke undlade forestille mig at fordehøde mig et Forordningsforslag i denne Mening.

Kier: Der er flere andre Talere, som have udtalt sig om Alimentsvæbning som et Noget, hvorefter alle skulde træde. Jeg misforstod ikke det Gode og den Kraft, som kunde hvide af en fornuftig Alimentsvæbning; men for det første foreslommer det mig, at ligge altsed uden for nærværende Ved, og for det Andet maatte man dog spørge, om Landet kan taale at bære den Byrde, som følger af Alimentsvæbning. Det foreslommer mig at være højt usigtligt, at Hovsæmningen ofte og gjentagne Gange ligger: „at vilde have Noget“ uden at den har gjort sig det klart, enten det er et Noget eller ikke. Maaske vil man komme til det Resultat, naar man har saaret Regjeringen til at foranstalte det Gode, at det saa vil se sig, at Landet ikke kan bære Byrden af Alimentsvæbning, og det vilde dog være en fornuftig Sikkerhed, om Landet skulde forvare sig store Udfgifter, naar man da til Stillingen kan til det Resultat at ligg Nul. Det foreslommer mig derfor, at vi for Distrikter har lade Alimentsvæbning være udenfor Betragtning. Guld der her foreset, det

er kun en streng Gjennemførelse af Retsfærdigheden, og efter min Mening er den glæmmet ved Udførelse. Jeg troer derfor, at vi bør holde os dertil, og at vi bør være tilfredse dermed. En anden Taler har sagt, det er knapt værd at omtale; men da det er sagt saa tydelig, vil jeg dog berøre det, at Bærnepligtige hertil har båret Byrden af Bærnepligten, uden at den var sonderlig støjelig for dem; men jeg vil tilføde mig at bemærke, at fra den første Tid, da Bærnepligten var almindelig Bærnepligt, stod det ganske anderledes til, end nu, hændt der kan er gaaet saa stor som den Tid. Det var i Regjelen den Gang kun den fattige, der tjente. Bærnepligtige havde mange Frivagter, den gamle Mandens Søn var fri og den gaardbrugsmandens Søn var fri; men det var overhovedet den almindelige Mening, at de Riges Sommer ved allehaande Kæd gik fri paa Bærnepligten. Da kunde man sige, at det var den fattigere Deel, som alene gjorde Krigstjeneste, men nu er det ganske anderledes. Det er erkendt, og det seler vistnok Enhver, at Bærnepligt er vilig til at tjene Landet, nu, da alle nyde lige Behandling. Enhver tager sit Ved, og den, der bliver fri, kan er den Lykkelige, og han kan ved en Andens Hænge, hvis han har lyst til at tjene, maaske blive en holden Mand. Nu er det en afgjort Sag, at det ikke ubelukkende er den fattige, der tjener, og det har vist sig i de sidste Aar, siden Bærnepligten ikke længer er udført for at blive misforstået eller bemættet til Ting, der ere altsed usædvanlig, at det har været Tilfældet, at Bærnepligtige Søn selv tjener, og at selv mange formuende Bærnepligtige, der have alle saa Hænge paa Kæde, lade deres Sommer tjene. Dette er det mindste Tilfældet i den Gænge, hvor jeg er fra, og jeg er overbevist om, at naar almindelig Bærnepligt bliver indført og derved Behandlingen bliver saa saasom og god, som Omhandlighederne tillade det, vilde man saa Bærnepligtige for at erholde Frivagter for Bærnepligten. Jeg troer derfor, at Armenen af denne Classen vil erholde Indtænder, der ikke ere daarligere end dem, den hertil har haft, ligesom jeg er overbevist om, at det er en aadbar Uretfærdighed altsed at forbyde Stilling; og det er Noget, som ingen Bærnepligtige eller Hovsæmning, saavdi mig bekendt, nogensinde har tænkt paa, at Stillingen ikke skulde være tilsvarende, hvorefter de overladt saarede vilde antee det for uretfærdigt, om den ikke blev tilladt.

Schack: Flere Deputerede have fremhævet, at Stilling for Fremtiden kan selvstændigt vil staae Sted, hvilket de navnlig staae derved, at den i de senere Aar ikke har været hyppig. I Anledning heraf vil jeg bemærke, at Forholdet stiller sig heel anderledes, naar alle Indtægter afhæves, og Regjeringen ved Stiden af den almindelige Bærnepligt giver Ansigtning paa Frivagterforholdet. Guld særligt Bærnepligtige angaaer, da vil der blive en stor Forskel paa Bærnepligtige hertilværende Stilling og dens Stilling, naar Bærnepligten bliver almindelig. Hertil har Bærnepligtige alene udgjort Armenen, og de have derfor været, saa at sige, i en Familienforhold mellem deres Tige; men, naar en stor Deel af den fattige Befolkning fra Stæderne kommer ind i Armenen, saa troer jeg ikke, at de rige Gaardmandsøner vilde behøve sig vel i dette Selskab og de vilde altsaa fristede sig. — Ved Hensyn til den Bemærkning, som er gjort saavel af den første som af en anden tidligere Taler om, at man nu havde mere Garanti for, at Behandlingen vilde blive bedre, det det hele Forjaerforholdet vil blive bedre ordnet, saa troer jeg vel, at denne Garanti vil blive større end hertil; men Alt vilde dog sikkert blive bedre, naar de Bærnepligtige, der ligger her i Salen, havde deres Sommer i Armenen, end naar de ikke havde dem der, og dette vilde vistnok blive Tilfældet, saavdi vi saare Stilling. Det er sagt, at de, som vilde sig, gjøre det frivilligt, men jeg har allerede tidligere bemærket, at det ikke er en sand frivillighed. Naar den fattige stiller sig for Betragtning, troer man da virkelig, at, han gjør det, fordi han har lyst til Krigstjenesten. Naar den fattige Gaardmand gaar ind paa en, for ham forberedelig og stælgende Contract, har man ogsaa sagt, at dette var forberedelig; men naar Nogen efter Naturens Orden ønsker at indgaae Hæstefab og hvide Familie og da indtæder sig paa forberedelige Vilkaar, da ser det vel ud som Frivillighed, men jeg mener, at det ikke er Frivillighed. (Bevæget.)